

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/439/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1711216183
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Edita Szabová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1711216183.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Údernícka 5, 851 01 Bratislava, A.: XX XXX XXX, zast. AK TOMÁŠ KUŠNÍR, R..K..S., Ú. X, XXX XX L., A.: XX XXX XXX, proti žalovanej: C. P., L. F. XXX, V.Č.. P. J. L.B. L. - F. Y., za účasti vedľajších účastníkov na strane žalovanej v 1. rade: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Važecká 16, Prešov, zast. advokátom E.. C. H., R. R. X.. R. X, R. a v 2. rade: Spotrebiteľské združenie OSA, Fedinova 9, Bratislava, A.: XX XXX XXX, zast. HKP Legal, s.r.o., R. X, L., A.: XX XXX XXX, o zaplatenie sumy 1.827,42 eur s prísl., o odvolaní vedľajšieho účastníka Spotrebiteľské združenie OSA, proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok zo dňa 27.3.2013, č.k. 7C 160/2012-118, v časti výroku o trovách konania

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 27.3.2013, č.k. 7C 160/2012-118 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením konanie zastavil, o trovách konania rozhodol tak, že žalovanej a vedľajším účastníkom ich náhradu nepriznal a žalobcovi vrátil súdny poplatok vo výške 102,87 eur.

V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 1.827,42 eur s príslušenstvom, z titulu nevrátenia dlžnej sumy z úveru poskytnutého žalovanej VÚB a.s.. Podaním zo dňa 1.3.2013 vzal žalobca svoju žalobu späť a žiadal konanie zastaviť. V dôvodoch späťvzatia nič bližšie neuviedol, žiadal iba nepriznať náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi.

O späťvzatí žaloby rozhodol súd podľa § 96 ods. 1, 2 O.s.p. a súdny poplatok žalobcovi vrátil podľa § 11 ods. 3 veta prvá, v spojení s § 11 ods. 4 veta prvá zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.. Nakoľko žalobca procesne zaviniel zastavenie konania, v prípade žalovanej boli splnené predpoklady na priznanie náhrady trov konania, ktoré mu v konaní vznikli. Keďže žalovanej v konaní žiadne trovy nevznikli, súd jej náhradu trov konania nepriznal.

Na strane žalovanej vystupovali dvaja vedľajší účastníci, ktorí boli zastúpení právnymi zástupcami a podľa § 146 ods. 2 veta prvá vznikli u nich predpoklady na náhradu trov konania. Súd po zhodnotení všetkých skutočností dospel k záveru, že im náhradu trov konania nemožno priznať, hoci právo dať sa v konaní pred súdom zastúpiť advokátom, je realizáciou ústavou garantovaného práva na právnu pomoc pred súdmi (čl. 47 ods. 2 Ústavy). Preto nemožno nikomu brániť, aby bez zreteľa na jeho možnosti, či schopnosti, splnomocnil advokáta na zastupovanie v konaní pred súdom. Účastník konania, ktorý advokátovi udelí plnomocenstvo na zastupovanie v konaní pred súdom si musí byť vedomý aj rizika, že mu v konaní nevznikne právo na náhradu trov konania, prípadne že mu náhrada týchto trov nebude

priznaná. Prvostupňový súd zdôraznil, že pre priznanie trov konania je popri úspešnosti podstatná ďalšia podmienka, a to účelnosť vynaložených trov konania, ktorou sa súd dôkladne zaoberal. Dospel pri tom k záveru, že trovy právneho zastúpenia vedľajších účastníkov nemožno považovať za účelne vynaložené trovy.

Vedľajšími účastníkmi v prejednávanej veci sú Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS a Spotrebiteľské združenie OSA, teda združenia podľa § 25 zák. č. 250/2007 Z.z., o ochrane spotrebiteľa. V zmysle uvedeného ustanovenia je účelom zriadenia takejto právnickej osoby okrem iného aj podávanie návrhov na začatie konania na správnom orgáne alebo na súde vo veci ochrany práv spotrebiteľov, účasť v konaní v procesnom postavení účastníka konania a tiež zastupovanie spotrebiteľa v konaniach pred štátnymi orgánmi o uplatňovaní jeho práv vrátane náhrady ujmy spôsobenej porušením práv spotrebiteľa na základe plnomocenstva. Predpokladom pre zápis združenia okrem iného je aj to, že združenie aktívne pôsobí v oblasti ochrany spotrebiteľov po dobu najmenej dvoch rokov (§ 25 ods. 3). Z týchto oprávnení združenia vyplýva aj požiadavka, aby združenie bolo spôsobilé bez toho, aby muselo byť zastúpené advokátom, poskytovať aktívnu pomoc spotrebiteľovi, a to vrátane kvalifikovanej právnej pomoci.

Reálne napĺňanie dikcie zákona a s tým súvisiace dostatočne kvalifikované personálne a materiálne zabezpečenie v prípade vedľajšieho účastníka v 1. rade v prejednávanej veci je zrejme aj z jeho základných dokumentov (stanovy) a obsahu jeho internetovej stránky, na ktorej ponúka svoje služby spotrebiteľom a umiestnil na nej v elektronickej podobe aj viacero vzorových podaní na súd, napr. aj vzorové žaloby na súd, v ktorých zadefinoval svoje procesné postavenia ako žalobcu alebo ako zástupcu žalobcu - spotrebiteľa. Tomu zodpovedá aj skutočnosť, že podľa aktuálnych údajov v registri združení za vedľajšieho účastníka je okrem iných oprávnená konať navonok aj JUDr. A. Š.. V prípade vedľajšieho účastníka v 2. rade, vzhľadom na skutočnosť, že ide o rovnaké spotrebiteľské združenie, možno rovnako vychádzať z toho, že v spotrebiteľských sporoch taktiež vystupuje v procesnom postavení žalobcu alebo ako zástupcu žalobcu - spotrebiteľa.

Hoci je nesporné, že aj združenie ktoré vzniklo za účelom poskytovania ochrany spotrebiteľovi, sa môže nechať v postavení vedľajšieho účastníka konania zastúpiť advokátom, avšak trovy, ktoré mu v súvislosti so zastupovaním vzniknú, nie je možné považovať za účelne vynaložené náklady pre účely náhrady trov konania v zmysle § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p..

Okrem toho aj z hľadiska skutkovej a právnej zložitosti veci z pohľadu vedľajších účastníkov prejednávaná vec predstavuje celkom jednoduchý spor, pričom z úradnej činnosti súdu je známe, že vedľajší účastníci vstúpili do množstva rovnakých, resp. obdobných sporov, kde okrem všeobecného konštatovania porušenia spotrebiteľských práv, ich jediná relevantná konkrétna obrana spočíva vo vznesení námietky premlčania. Je preto celkom zrejme, že účasť v súdnych spotrebiteľských sporoch je pre nich bežnou až rutinnou záležitosťou.

Pre tieto dôvody súd prvého stupňa vedľajším účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Proti citovanému uzneseniu v časti výroku o trovách konania podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie vedľajší účastník v 2. rade Spotrebiteľské združstvo OSA. Namietal, že toto rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia ust. § 146 ods. 2 O.s.p..

Zdôraznil, že zo späťvzatia žaloby nevyplýva, z akého dôvodu ju vzal žalobca späť. Podstatným pre právne posúdenie je, že nárok uplatňovaný žalobou nebol uplatňovaný dôvodne, resp. bol premlčaný. Súd mal preto o trovách rozhodnúť podľa ust. § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.. Späťvzatím žaloby žalobca zaviniť, že sa konanie muselo zastaviť, pričom tak nedošlo pre správanie žalovaného. Vedľajšiemu účastníkovi vznikli trovy konania z titulu právneho zastúpenia právnym zástupcom. Podľa názoru vedľajšieho účastníka je nepochybné, že späťvzatím žaloby aj v tomto prípade bolo uplatnenie námietky premlčania vedľajším účastníkom spolu s vedomosťou, že dlh žalovaného bol premlčaný už v čase jeho uplatnenia na súde. Žalovaný bol v konaní úspešný vďaka úkonu vedľajšieho účastníka.

Poukázal na ust. § 93 O.s.p. a § 3 ods. 4 a 5 a § 25 ods. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa. Zdôraznil, že je občianskym združením založeným za účelom kolektívnej ochrany práv spotrebiteľov, ktorú realizuje zastupovaním spotrebiteľov v občianskom súdnom konaní, či vstúpením do spotrebiteľských sporov v pozícii vedľajšieho účastníka podľa § 93 ods. 2 O.s.p.. Z čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie vypláva pre úniu úloha zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov, ako aj podporovať právo

spotrebiteľov na informácie a na vytváranie združení na ochranu svojich záujmov. V kontexte uvedeného považuje stanovisko popierajúce význam právneho zastúpenia za účelové a zjavne nesprávne. Výklad, ktorý by z uplatňovania práv vedľajšieho účastníka vylúčil možnosť dať sa právne zastúpiť, je absurdný a najmä odporujúci zákonom Slovenskej republiky a tiež predpisom Európskej únie, nakoľko pri jeho aplikovaní by nebolo možné prostredníctvom združenia riadne, účelne a efektívne chrániť a presadzovať práva a oprávnené záujmy spotrebiteľov, teda ani plniť svoju základnú úlohu. Pokiaľ je možné, aby sa „silný“ žalobca, ktorý ako obchodná spoločnosť skupuje pohľadávky vyplývajúce zo spotrebiteľských zmlúv, nechal zastupovať právnym zástupcom a uplatňovať si náhradu trov právneho zastúpenia, musí byť možné, aby mal takéto oprávnenie aj vedľajší účastník konania, spotrebiteľské združenie založené za účelom ochrana práv spotrebiteľa.

V danom prípade bez vznesenia námietky premlčania vedľajším účastníkom by súd na premlčanie vôbec nemohol prihliadať, keďže ju nevzniesol hlavný účastník (žalovaný), ktorý by bol pravdepodobne bez tohto úkonu vo veci neúspešný.

Namietal, že súd prvého stupňa svojim postupom, t.j. nepriznaním náhrady priamo poprel rovnosť podmienok v konkrétnom súdnom konaní, zasiahol do procesných práv vedľajšieho účastníka a znemožnil mu tak reálny výkon úloh spotrebiteľského združenia vymedzených zákonom. Zároveň fakticky odňal spotrebiteľovi právo na kvalifikovanú pomoc spotrebiteľského združenia v súdnom konaní.

Vyslovil názor, že vedľajšiemu účastníkovi nie je možné odoprieť právo dať sa zastúpiť advokátom a je dôvodné priznať mu trovy konania vzniknuté takýmto zastúpením. Na podporu svojho názoru poukázal na viaceré rozhodnutia Krajských súdov v Prešove, v Košiciach, v Banskej Bystrici, v Nitre a v Trenčíne.

Navrhol, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi prizná náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania, ktoré v odvolaní vyčíslil, alebo aby zrušil výrok o trovách konania vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V prípade, ak sa odvolací súd stotožní s právnym názorom súdu prvého stupňa, žiada, aby podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. pred vydaním rozhodnutia konanie prerušil a požiadal Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke, týkajúcej sa práva spotrebiteľského združenia na plnohodnotné právne zastúpenie, vrátane práva na priznanie náhrady trov konania v prípade, ak procesné úkony združenia budú v súdnom procese na prospech spotrebiteľa a budú mať za následok úspech žalovaného vo veci.

K odvolaniu vedľajšieho účastníka sa vyjadril žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním zo dňa 29.6.2013. Uviedol, že nevidí význam v právnom zastúpení vedľajšieho účastníka, pretože vedľajší účastník by mal byť sám z podstaty svojej existencie schopný poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach, keďže vo svojich radoch má aj osoby s právnickým vzdelaním a na svoju činnosť môže využívať aj podporu štátu. S poukazom na dôvodovú správu k zák. č. 384/2008 Z.z. uviedol, že cieľom zákonodarcu bolo umožniť ochranu spotrebiteľa priamo na ten účel zriadenými subjektmi, ktoré budú spôsobilé poskytnúť spotrebiteľovi kvalifikovanú pomoc. Združenie vstupuje do množstva konaní bez ohľadu na stav konania a vôľu odporcu, bez konkrétnej vedomosti o prejednávanej veci. Paušálne vstupovanie vedľajšieho účastníka do konania zbytočne navyšuje celkové trovy konania. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co 141/2012 a Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co 91/2012. Vyslovil názor, že trovy konania vedľajšieho účastníka nie sú trovami účelne vynaloženými na uplatňovanie alebo bránenie práva, čo je dôvodom hodným osobitného zreteľa v zmysle § 150 O.s.p.. Združenie v predmetnom konaní nevystupuje ako splnomocnený zástupca žalovanej, pričom táto o vstupe združenia do konania pravdepodobne ani nemala vedomosť.

V súvislosti s argumentáciou právneho zástupcu združenia, že ust. § 137 O.s.p. predpokladá aj náhradu výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu poukázal na to, že vedľajší účastník žalovaný v konaní nezastupuje, ale v konaní vystupuje ako vedľajší účastník na jej strane. Z tohto dôvodu nemožno argumentovať pri uplatňovaní trov konania týmto ustanovením. Uviedol tiež, že podľa jeho názoru ustanovenia Charty základných práv EÚ ako aj rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, na ktoré vedľajší účastník poukazuje, sa týkajú všeobecne ochrany spotrebiteľa. Návrh na

prerušenie konania v súvislosti s predložením prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru EÚ považuje za nedôvodný, keďže nespĺňa podmienky prejudiciálneho konania. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania v celkovej výške 58,17 eur (1/2 úkonu právnej služby vo výške 48,80 eur a režijný paušál v sume 9,37 eur spolu s DPH).

Krajský súd ako súd odvolací podľa § 10 ods. 1 O.s.p., preskúmal vec v napadnutej časti podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie vedľajšieho účastníka nie je dôvodné.

Podľa § 146 ods. 2 O.s.p. ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

V zmysle ustanovenia § 146 ods. 2 O.s.p. v prípade zastavenia konania je pre rozhodnutie súdu o priznaní náhrady trov konania podstatné ustálenie otázky zavinenia jeho zastavenia. V prejednávanej veci zavinil zastavenie konania žalobca, ktorý svoju žalobu vzal späť bez uvedenia dôvodu, čo samo o sebe postačuje pre záver, že procesne zavinil zastavenie konania. Táto skutočnosť determinuje aj existenciu nároku žalovaného a vedľajšieho účastníka na jeho strane na náhradu trov konania v zmysle § 146 ods. 2 O.s.p.

Napriek nepopierateľnému nároku vedľajšieho účastníka na náhradu trov konania, je pri rozhodovaní o tejto otázke potrebné aplikovať aj ďalšie zákonné princípy a podmienky priznania náhrady trov. Jednou z týchto podmienok je, aby trovy, ktorých náhrady sa účastník domáha, boli vynaložené účelne a hospodárne. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze. Kritérium účelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia vychádza zo samotného cieľa právneho zastúpenia, teda snahy právneho zástupcu o čo možno najefektívnejšie uplatňovanie alebo bránenie práva na súde, s cieľom využiť všetky zákonné (hmotnoprávne ako aj procesné) možnosti na obranu záujmov klienta. Aby bolo možné konštatovať účelnosť vynaložených trov právneho zastúpenia, je potrebné vychádzať aj z osoby samotného účastníka konania a posúdiť, či skutočnosť, že sa účastník konania nechal v konaní zastúpiť má pre neho význam z hľadiska zlepšenia jeho možností chrániť svoje práva a záujmy na súde.

V zákonných možnostiach súdu nie je nepripustenie alebo vylúčenie zastúpenia účastníka právnym zástupcom len z dôvodu neúčelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia. Takýto postup by bol v príkrom rozpore so spomínanou zásadou rovnosti zbraní, rovnako ako aj so samotným právom každého účastníka súdneho konania (aj vedľajšieho) nechať sa zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Súd je povinný konať s právnym zástupcom, čo v tomto prípade súd prvého stupňa aj urobil. Iná je otázka posúdenia účelnosti vynaložených trov konania, ktorá je v kompetencii súdu, ktorá nezasahuje do práva účastníka na právnu pomoc. Z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 78/03 v súvislosti s rozhodnutím o nepriznaní náhrady trov právneho zastúpenia vyplýva, že súd iba uplatňuje zákonom daný priestor pre uváženie účelnosti trov konania a nezasahuje do podstaty a zmyslu základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Nemožno preto zamieňať ústavné právo účastníka konania na právnu pomoc v konaní pred súdom a nepriznanie náhrady trov konania z dôvodu ich neúčelnosti. Možnosť nechať sa zastúpiť v konaní a zároveň povinnosť súdu toto zastúpenie akceptovať, predstavuje vyjadrenie zásady rovnosti zbraní, avšak nepriznanie náhrady trov za toto zastúpenie predstavuje rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, čo je vo výlučnej kompetencii súdu. V tejto súvislosti odvolací súd upozorňuje aj na obsah rozsudku Súdného dvora EÚ C- 279/09 zo dňa 22.12.2010, na ktorý poukázal v odvolaní aj vedľajší účastník. Aj v ňom sa s poukazom na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva konštatuje, že posúdenie otázky nevyhnutnosti právnej pomoci závisí od skutočností a okolností osobitných pre každú vec a závisí najmä od závažnosti konania, zložitosti uplatniteľného práva a konania, ako aj od schopnosti žalobcu účinne obhajovať svoju vec.

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že vynaložené trovy právneho zastúpenia zo strany vedľajšieho účastníka, boli neúčelné, čo bol i dôvod nepriznania náhrady trov konania. Súd prvého stupňa sa otázkou účelnosti trov vedľajšieho účastníka podrobne zaoberal a dospel k správnym právnym záverom. Svoje rozhodnutie o trovách konania súd prvého stupňa správne a podrobne odôvodnil, na ktoré dôvody poukazuje aj odvolací súd.

Návrh vedľajšieho účastníka, aby súd požiadal Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke, nie je pre súd záväzný v tom zmysle, že by bol povinný z iniciácie účastníka konania, konanie prerušiť a požiadať o rozhodnutie o predbežnej otázke. To, či súd podá návrh na Súdny dvor Európskych spoločenstiev závisí od úvahy súdu, či navrhovaná otázka súvisí s okolnosťami, ktoré môžu viesť k vzniku pochybností o správnom výklade a aplikácii komunitárneho práva. Keďže odvolací súd nedospel k takému záveru, nie je podľa jeho názoru potrebné ani realizovať postup v zmysle § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p..

Keďže sa odvolací súd stotožnil s právnymi závermi o neúčelnosti trov konania vedľajších účastníkov, uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti, t.j. v časti výroku o nepriznaní náhrady trov konania vedľajším účastníkom považuje za vecne správne, a preto ho v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. s použitím § 150 ods. 1 O.s.p.. Žalobca, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, si v písomnom vyjadrení k odvolaniu uplatnil trovy odvolacieho konania vo výške výške 58,17 eur za toto vyjadrenie. Odvolací súd pri rozhodovaní o uplatnených trovách odvolacieho konania vyhodnotil dôvody osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v okolnostiach danej veci, ale aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Navrhovateľ sa k otázke právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka, a s tým súvisiacimi trovami právneho zastúpenia vyjadril už vo svojom písomnom podaní zo dňa 1.3.2013, v ktorom zároveň zobral svoju žalobu späť. Pokiaľ sa teda navrhovateľ po tom, čo mu súd prvého stupňa zaslal odvolanie vedľajšieho účastníka na vedomie, opätovne a v podstate obsahovo zhodne vyjadril k tejto otázke, bolo by neprimerané a nespravodlivé, aby bol za takýto úkon ich náhradou zaviazaný vedľajší účastník, vystupujúci ako ochranca spotrebiteľa. Z tohto dôvodu odvolací súd pri rozhodovaní o náhrade trov odvolacieho konania považuje za plne dôvodnú aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.